

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

NR 13 • 12. AUGUST 2009

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA HÄÄLEKANDJA, ASUTATUD 1925. AASTAL

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA KUTSUB TEID ÄRIHOOAJA 2009/2010 AVAMISELE KUMU KUNSTIMUUSEUMIS

LAUPÄEVAL, 29. AUGUSTIL KELL 12.00-16.00

Ärihooaja 2009/2010 avab Kaubanduskoja juhatuse esimees **Toomas Luman**.

Meeleolu loob tšellokvartett **C-Jam** ja mustkunstnik, päeva juhib **Kaidu Tiirik**.

Kunstimuuseumis on võimalik külastada näitusi, korraldatakse eks-

kursioone restaureerimiskojas ning Teie jaoks on avatud **KUMU** terrass. **Silberauto** paneb vaatamiseks välja oma autodevaliku.

Käelisi tegevusi saab praktiseerida nii **Tauno Kangro** juhendamisel kui ka jaapanipärase töötoa pabervoltimiskunsti **Origami**'t õppides.

Restoranis saab osa võtta sommeljee **Urvo Ugandi** veinikoolitusest ning veine pakub degusteerimiseks **Liviko**.

Fuajees toimub ettevõtlusorganisatsioonide infolaat.

KUMU hoovis saab ID-kaardi koolitust **BCSi** e-koolitusbussis, kus on

võimalik saada tasuta uued ID-kaardi PIN-koodid neil, kel need puudu (kadunud). Kaasa ID-kaart! Lastele pakuvad tegevust koeratüdruk **Lotte** ning **Lotte** raamatu autorid **Janno Pöldma** ja **Heiki Ernits**. Üritus lõpeb tavapärase visiitkaardiloteriaga.

SILBERAUTO

dermoshop

KUMU

FIRMAKINK

Reval Hotels

DISAINIKORP

Premia

LOTTE

KUMU näituste külastus on tasuta (täiskasvanud 50 krooni, lapsed 25 krooni, eelkooliealised tasuta). NB! Kutsed saadetakse kõigile liikmetele e-postiga!

TÄNA LEHES:

- ▶ Muudatustest aktsiisiseaduses
- ▶ Efektiivne e-postiturundus
- ▶ Muudatustest jäätmeseaduses ja maapõueseaduses
- ▶ Frantsiis - mis see on?
- ▶ Stockholmi Messikeskus - juhtiv kohtumisaik Läänemere regioonis
- ▶ Registreerimine allhankemessile Elmia Subcontractor toimub 14. augustini!

Iga liige loeb! | www.koda.ee

Tasuta ID-kaardi koolitused

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja projekti „Mentoripõhine e-õpe” raames viib BCS Koolitus alates juunikuust läbi tasuta koolitused kõigile ettevõtlikele inimestele.

- Kasutage võimalust saada oma töötajatele tasuta koolitus.
- Koolitus tuleb Teie ettevõttesse kohale!
- E-õppe materjalid nii eesti kui vene keeles.

Koolitus annab praktilised oskused e-keskkonnas olevate teenuste turvaliseks kasutamiseks ja ID-kaardiga või Mobiili-IDga digiallkirjastamiseks.

Käsitletavat teemad:

- turvaline autentimine,
- praktiline dokumendi allkirjastamine ID-kaardi või Mobiili-IDga,
- ülevaade olulisematest avalikest ja ettevõtete e-teenustest.

Koolituse õppevorm on mentoripõhine e-õpe. Koolitusklassis on kohal mentor-koolitaja, kes abistab küsimuste tekkimise korral. E-õppematerjal sisaldab videoklippe, teste ja praktilisi harjutusi ning on nii eesti- kui venekeelne. Mobiilne arvutiklass tuuakse Teie ettevõttesse kokkulepitud ajal

kohale, kui teil on vähemalt 40 inimest, kes soovivad läbida ID-kaardi koolituse. Koolitus võtab aega 2–4 akadeemilist tundi ja igaüks saab valida endale sobiva tempo. Ka üksikutele soovijatele palume oma soovist teada anda.

NB! Selleks, et koolituse käigus saaks praktiliselt läbi teha digiallkirjastamise, tuleb koolitusele kindlasti kaasa võtta ID-kaart või Mobiili-ID koos pin1 ja pin2-ga.

Koolitusele registreerumine toimub läbi ettevõtte kontaktisiku. Registreerimiseks saatke e-kiri aadressile ekoolitus@bcs.ee.

Koolitusele registreerumine toimub läbi ettevõtte kontaktisiku.

Registreerimiseks saatke kiri e-postiaadressile ekoolitus@bcs.ee.

Lisage kindlasti • sobivaim koolitusaeg • koolitusest huvitatud töötajate arv.

Lisainfo:

Piret Salmistu
Kaubanduskoja turundusdirektor
E-post: piret@koda.ee • Tel: 604 0060

Piret Elm
BCS Koolituse projektijuht/õpetaja
E-post: piret.elm@bcs.ee • Tel: 699 8155

MAIT PALTS

Politiikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja

Südasuvine arutelu käibemaksu tõusu õiguskindlusest

Ajaloos tagasi vaadates meenub esmalt Eesti Euroopa Liiduga ühinemise ajajärk, kus kümneid ja kümneid õigusakte võeti vastu ja jõustati vaid mõned päevad enne liitumiskuupäeva. Mitmed neist jõudsid isegi avaldamiseni hiljem ja jõustusid tagasiulatavalt. Tänavu suvel kiirelt vastuvõetud käibemaksuseaduse muudatused on põhjustanud siiski terava diskussiooni ka õiguskindlusest. Arutelu ja õigusriigi põhimõtete meeldetuletamine on siinkohal kahtlemata vajalikud, sest põhiseaduse väärtused on järgimiseks kõigile.

Seoses õiguskantsleri ettepanekuga riigi 2009. aasta teise lisaeelarve seadusega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse põhiseadusega kooskõlla viimisest avaldasid omapoolse ühisseisukoha ka Eesti suuremad ettevõtlusorganisatsioonid Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliit. Me ei toetanud üleskutseid käibemaksu määrade tagasipööramiseks või kahjunõuete esitamiseks, mida tõi kaasa 23. juulil avaldatud õiguskantsleri arvamus. Miks? Arvestades tekkinud olukorda, kus enamik ettevõtjaid on käibemaksu määrade tõusuga seoses juba muutnud maksuarvestust, raamatupidamisprogramme ja toodete hindu, ei pea me enam mõistlikuks maksu määrade tagasiulatavalt muutma hakata. Käibemaksu koheselt uuesti muutama hakates tähendaks see ettevõtjatele täiendavaid kulutusi ning nõrgestaks vähenenud stabiilsust.

„Maksu määrade taastamine ei aitaks juba jõustunud muudatusi ning nende mõjusid olematuks muuta, küll aga destabiliseeriks juba niigi pingelist olukorda ettevõtluses,” sõnas Koja juhatuse esimees Toomas Luman. Küll olemas seisukohal, et käibemaksu tõusu mõju eelarvele ja majandusele tuleb lähimal ajal kindlasti analüüsida ning seejärel ei ole enam sugugi võimatu, et tuleb tulla ka tagasi maksu määrade alandamise juurde. Siiski tooks kiire maksu määrade tagasiviimine, olgu seda siis edasi või tagasiulatavalt, kaasa vähemalt sama hulga probleeme nagu algne muutus. Ehk isegi rohkem.

Kuid mida tekkinud olukorras teha? Ettevõtlusorganisatsioonide hinnangul peaksid valitsus ja Riigikogu õiguskantsleri märkusi väga tõsiselt võtma ning edaspidi õigusriigi põhimõtete iga õigusakti vastuvõtmisel arvestama. „Kriisiaegsetes valitsuses ja riigikogu otsustes on kaalul Eesti majanduse stabiilsus ja usaldusväärsus. Seda peavad arvestama nii ajahätta jääv valitsus kui paraku ka ettevõtjad,” sõnas Toomas Luman.

Ettevõtlusorganisatsioonid ei ole kunagi toetanud ootamatuid maksumuudatusi ja põhiseaduse põhimõtete eiramist, küll aga samme, mis aitavad tagada eurole üleminekut. Viimase osas toetame ja tunnustame Vabariigi Valitsuse jätkuvat soovi liituda eurotsooniga hiljemalt 2011. aasta alguses. Selleks kutsume nii Vabariigi Valitsust kui Riigikogu üles jätkuvalt vähendama

riigieelarve kulusid, et tagada eurole üleminekuks vajaliku avaliku sektori eelarve tasakaalu kriteeriumi täitmine 2009. aastal.

Kuivõrd lisaeelarve seadusega seotud seaduste muutmisele koos jõustatud käibemaksu määrade tõus oli õiguskantsleri hinnangul põhiseadusega vastuolus eelkõige selle liiga kiire jõustumistähtsuse tõttu, tuleks iga praegu kavandatava muudatuse puhul arvestada ka võimalike uute muudatuste jõustumise aega ning algse põhiseaduse riive reaalselt mõju. Praegused muudatused saaksid olla eelkõige suunatud kiire maksutõusu mõjude leevendamisele.

Tänaseks on Riigikogu menetluses juba ka seaduseelnõu, mis tekkinud probleeme peakski leevendama. 3. augustil algatatud riigi 2009. aasta teise lisaeelarve seadusega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse rakendamise seaduse eelnõu (SE 556) eesmärk on rakendussätete kaudu pehmed käibemaksu määrade tõstmise lühikesest etteteatamisajast ettevõtjatele tulenevaid mõjusid. Kaubanduskoda toetab eelnõus väljendatud eesmärke. Näiteks puudutab see käibemaksu tõusust tulenevate hinnaerinevuste lubamist hinnasiltidel ja kassas kuni augusti lõpuni. Samuti juuli käibedeklaratsioonide esitamisega seotud võimalike probleemide lahendamist.

Eelnõu arutamiseks koguneb Riigikogu järjekordsele erakorralisele istungile 31. augustil ja 1. septembril. **T**

Ettevõtlusorganisatsioonid ei ole kunagi toetanud ootamatuid maksumuudatusi ja põhiseaduse põhimõtete eiramist, küll aga samme, mis aitavad tagada eurole üleminekut.

Sisukord

Seadusandlus

Südasuvine arutelu käibemaksu tõusu õiguskindlusest	3
Tavapäraselt viljakas suvi	5
Jäätmeseaduse ja maapõueseaduse muutmine	7
Koja gallupid	8

Stockholmi messid

Stockholmi rahvusvaheline messikeskus – juhtiv kohtumispaik Läänemere regioonis	9
---	---

Välisministeerium vastab

Välisministeerium vastab: Strateegilise kauba kontrolli ABC	10
---	----

Innovatsiooniveerg

Innovatsioon nõuab rahast enam hoopis nutikust ja julgust	11
---	----

Juhtimisveerg

Klaasike ženženniveini läheb teile, eks?	12
--	----

Innovatsiooniveerg

Sotsiaalne ettevõtlus hoiab ära HIV/AIDSi kuludest tingitud sotsiaalmaksu tõusu	13
---	----

Nõuanne

Frantsiis – mis see on?	14
Miks on e-postiturundus efektiivne?	15

Kalender

29. august	Ärihooaja 2009/2010 avamine KUMU sisehoovis (Weizenbergi 34 / Valge 1, Tallinn) Annika Eesmaa • Tel: 604 0094 • E-post: annika@koda.ee
16. september	Seminar „Lepingutest tulenevad õiguskaitsevahendid” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Toomas Kuuda • Tel: 443 0989 • E-post: parnu@koda.ee
24. september	Seminar „Sihtturg – Leedu” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Viive Raid • Tel: 604 0092 • E-post: viive@koda.ee
30. september	Seminar „Olulisemad muudatused uues töölepinguseaduses” (vene keeles) Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
10.–13. november	Elmia allhankemess Jönköpingis, Rootsis Eva Maran • Tel: 5645 1639 • E-post: eva@koda.ee Viimane registreerimise kuupäev on 14. august!
2009. a detsembrini	„Mentoripõhine e-õpe” – tasuta ID-kaardi koolitus Toimumiskoht ja aeg vastavalt tellija soovile. Läbiviija BCS Koolitus. Piret Elm • Tel: 699 8155 • E-post: Piret.Elm@bcs.ee Piret Salmistu • Tel: 604 0060 • E-post: piret@koda.ee

Kaubanduskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond	Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad Tel: 604 0081 • Kölni messid • Tel: 604 0082 • Stockholmi messid Tel: 604 0082 • koostööpakkumised • raamatukogu
Poliitikakujundamise- ja õigusosakond	Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus
Turundus- ja liikmesuhete osakond	Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • liikmesuhted • avalikud suhted • Tel: 604 0085 Teataja toimetis • toimetaja Kadri Liimal • Tel: 523 6146 • E-post: kadri@koda.ee
Raamatupidamine	Tel: 604 0067
Kaubanduskoja Tartu esindus	Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196
Kaubanduskoja Pärnu esindus	Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989
Kaubanduskoja Kuressaare esindus	Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757
Kaubanduskoja Jõhvi esindus	Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

MAIT PALTS

Politiikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja

Vastukaja:

Ootame Koja liikmete seisukohti ja arvamusi!

Kõik eelnõud vm dokumendid, mille kohta Koda arvamust kujundab või ettepanekuid esitab, on avaldatud meie veebilehel majanduspoliitika aktuaalsete teemade all. Koja liikmed saavad seal teemadega tutvuda ning oma arvamust avaldada. Alati on teemade juures ka kontaktandmed, kuhu oma kommentaarid saata.

Liikmete vastuseid erinevatele päevakajalistele küsimustele ootame ka meie veebilehel olevas gallupis. Traditsiooniliselt avaldame tagasiside gallupi küsimustele ka Teataja veergudel.

Täiendavalt veebilehe võimalustele küsime liikmetelt arvamusi ja kommentaare ka otse e-posti teel.

Tavapäraselt viljakas suvi

Vaatamata üldisele arvamusele nagu oleks suvi ikka rohkem puhkamise aeg ja seetõttu vaiksem ka õigusloome poolest, ei saa seda siiski tänavu kinnitada. Kuigi mõned protsessid või töögrupid ehk veidi harvemini tegutsevad, ei tähenda see veel, et riik puhkaks. Nii on ka sel suvel sündinud mitmeid olulisi eelnõusid, millega tegeleda tuleb.

Aktiisiseaduse muutmise järele aktuaalne

On juba tavaks saamas, et aastas kord või paar muutub meil alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus. Osalt on muudatused alati seotud mõne Euroopa Liidu suunalt tuleneva muudatusega (aktsiisi valdkond on valdavalt reguleeritud EL õigusaktidega), kuid on ka praktikast tulenevaid muudatusi. Nii ka seekord.

Sellesuvisel eelnõu koostamise eesmärk on uue EÜN (Euroopa Ühenduse Nõukogu) direktiiviga 2008/118/EÜ kooskõlastamine, mis käsitleb aktsiisi üldist korda ja millega muudeti aktsiisiga maksustamise põhimõtteid lihtsamaks ning praktikas esile kerkinud probleemide lahendamise ja ajutises aktsiisivabastuses (aktsiisiga maksustamata) oleva aktsiisikauba liikumise elektroonilise saatelehe süsteemi seadustamine.

Kavandatavatest muudatustest lähemalt

Direktiivi muudatustest tulenevalt on olulisemad muutused aktsiisiseaduses järgmised:

- aktsiisikaubale ei rakendata aktsiisijärelevalvet, kui see on tollijärelevalve all;

- võimaldatakse kolmandast riigist imporditud kauba liikumist ühenduse territooriumil aktsiisijärelevalve all ilma tolliformaalsuste rakendamiseta;
- kohustatakse kasutama elektroonilist saatelehte liikmesriikide vahelise kauba veo puhul ajutises aktsiisivabastuses;
- täpsustatakse teises liikmesriigis tarbimisse lubatud kauba maksustamise sätteid;
- täpsustatakse kaugmüügi korras soetatud kaubalt maksukohustuse tekkimise momenti. Maksukohustus tekib kauba kätetoimetamise päeval saajale. Kehtiva seaduse alusel tekib maksuesindajal aktsiisi maksimise kohustus kaugmüüja poolt kauba kätetoimetamise kohta teatise saamise päeval;
- täpsustatakse liikmesriikide vahelise veo ajal tekkinud kauba kadude maksustamise põhimõtteid. Kadude maksustamisel lähtutakse edaspidi nende tekkimis- või avastamiskoha piirmääradele. Kehtiva direktiivi alusel peab kadude maksustamisel lähtuma sihtriigi piirmääradele (§ 28);
- seadust täiendatakse registreeritud kaubasaatja tegevusloa väljastamise tingimustega.

Kui direktiivist tulenevate muudatustega ei näi valdavalt probleeme olevat, tuleb tõsisemalt analüüsida siiski eelnõus kavandata vaid muudatusi, mille eesmärk on nn praktikas tõusetunud probleemide lahendamine. Nimelt ei tähenda see alati, et lahendatavad probleemid kehtiva seadusega oleksid ettevõtjatel. Nii on ka kõnealuse eelnõu mõned muudatused seotud pigem maksuhalduri tegevuse lihtsustamisega, mis aga ei tähenda, et ettevõtja olukord positiivses suunas muutuks.

Muudatused, millega ei saa nõustuda

Kaheks kavandatud muudatuseks, millega esmapilgul nõustuda ei saa on:

- aktsiisilao tegevusloa andmise või sellest keeldumise otsuse tegemise aja pikendamine 30 päevalt 60 päevale aktsiisikauba tootmise korral. Muudatuse vajadust põhjendatakse sellega, et kauba tootmise korral kulub maksuhalduril rohkem aega tegevusloa taotlemiseks esitatavate dokumentide läbivaatamiseks;
- veini etanoolisisaldusega üle 15% vol maksustamine vahetoote

aktsiisimääraga (so 22,22 krooni liitri kohta), et vältida pettusi, mil vahetoode nimetatakse veiniks soodsama määra alusel aktsiisi maksmise eesmärgil.

Üheks põhjuseks aktsiisimäära ühtlustamisel (tõstmisel) on vajadus vähendada maksuhalduri kulutusi selgitamiseks, kas kange veini puhul on tegemist kangestatud või kangestatamata tootega (väidetavalt ei ole Eestis võimalik analüüsi teel kindlaks teha, kas vein on toodetud rikastades või rikastamiseta). Seega soovitakse olukorra lahendamiseks lihtsalt tõsta kange veini aktsiisimäära kaks korda, et see oleks võrdne vahetoote aktsiisimääraga.

Esmalt kirjeldatud kavandatava muudatusega soovitakse anda maksuhaldurile praegusega võrreldes kaks korda pikem tähtaeg aktsiisilao tegevusloa menetlemiseks, kui luba taotletakse aktsiisikauba tootmiseks. Kaubanduskoja poolt ministeeriumile saadetud arvamuses me seda ei toeta, kuna tähtaja pikendamise vajadus ei ole siiski piisavalt põhjendatud. Oleme arvamusel, et tegevusloa andmise või sellest keeldumise otsustamine peab toimuma operatiivselt ning põhjendamatute viivitusteta. Loomulikult võib keerulisemate ja uute lahenduste korral loa taotlemine võtta maksuhaldurilt rohkem aega, kuid peaks üldjuhul jääma siiski ka praegu lubatud 30 päeva piiridesse, millele võib lisada veel kuni 30 päeva ekspertiisi korraldamiseks. Analüüsida tuleks kindlasti ka alternatiive pelgalt tähtaja pikendamisele, milleks võib olla nt eeltaotluse esitamise võimalus.

Nagu juba kirjeldatud, on veine puudutava aktsiisimäära muudatuse eesmärgiks veini (15% vol-18% vol) maksustamine vahetoote aktsiisimääraga samal tasemel, sõltumata sellest, kas tegemist on vahetoo-

tega või siiski veiniga, mis on toodetud rikastamata (kangestatamata) viisil. Kaubanduskoda ei saa kange veini ja vahetoote aktsiisimäärade ühtlustamist (rikastamata toodetud kange veini aktsiisi tõstmist) toetada, kuivõrd selline lähenemine oleks vastuolus direktiivi põhimõtetega. Nimelt maksustavad liikmesriigid direktiivi kohaselt kõiki maksustamisele kuuluvaid veine ühesuguse aktsiisimaksu määraga. Sellest tulenevalt kuuluvad ka veinid, mille etanoolisisaldus on 15%-18% ning mis on toodetud ilma rikastamata siiski maksustamisele sama aktsiisimääraga nagu madalama etanoolisisaldusega veinid (1040 krooni veini hektoliitri kohta).

Tühja kasseti tasust maksuhalduri juhendini palga ja dividendide maksustamisel ning keeleseadusest jäätmeseaduse muudatusteni

Juuli lõpul saatis Kultuuriministeerium Kaubanduskojale arvamuse avaldamiseks nn tühja kasseti tasu määruse muudatused (tasu, mida kogutakse salvestuskandjatelt ja -seadmetelt, et kompenseerida teoste autoritele nende loodud muusika ja videote kopeerimine inimeste poolt isiklikeks vajadusteks). Kavandatavate muudatuste kohaselt tuleks tulevikus tasu arvestada ja maksta nt enamikelt mobiiltelefonidelt, samuti MP3-mängijatelt ja isegi muusikafailide mängimise võimalusega GPS-seadmetelt. Kaubanduskoda on omapoolse arvamuse kõnealuse eelnõu kohta ministeeriumile ka saatnud, väljendades selles selget mittenoostumist erinevate multifunktsionaalsete seadmete „maksustamisele“ tühja kasseti tasuga.

Pooleli on hetkel teemad, mis seotud jäätmeseaduse kavandatud muudatustega, uue keeleseadusega ning palju kõneainet tekitanud

Maksu- ja Tolliameti juhendi kavandiga palga ja dividendide maksustamisest. Nagu tavaliselt on nii mainitud kui ka kõik teised aktuaalsed teemad koos dokumentidega, millega igapäevaselt tegeleme, leitavad Kaubanduskoja veebilehelt ja ootavad Koja liikmete kommentaare. Hetkel on selleks kohaks veel majanduspoliitika aktuaalsete teemade rubriik, kuna aga oleme lähiajal muutmas oma veebilehte, muutub aktuaalsete teemadega tutvumine liikmetele tulevikus veelgi lihtsamaks.

Kuidas saavad Koja liikmed oma seisukohti ja arvamusi eelnõude kohta avaldada?

Kuna Kaubanduskoja liikmete arv on juba mitme aasta jooksul ületanud kolme ja poole tuhande piiri, oleme pidanud kõige otstarbekamaks avaldada aktuaalsed teemad eelkõige meie veebilehel, kirjeldada neid lühidalt uudistes, mis jõuavad teieni E-infolehe kaudu või analüüsida teemasid juba põhjalikumalt Teataja veergudel. Nii on kõigile liikmetele tagatud võimalus olla meie tegemistega kursis ja võimalusel sõna sekka öelda.

Suve jooksul on Kaubanduskojaga ühinenud palju uusi liikmeid, mistõttu kirjeldame järgnevalt põgusalt ka neid võimalusi ja kanaleid, kuidas iga liige saab just eelnõude ja muude arutusel olevate teemade kohta oma arvamust avaldada. Nagu mainitud, oleme lähiajal ka oma elektroonilisi kanaleid uuendamas ning sedagi eelkõige lähtudes eesmärgist, olla oma liikmetele veelgi lähemal.

Kõik eelnõud või poliitikadokumendid, mille kohta Kaubanduskoda arvamust kujundab või ettepanekuid esitab, on avaldatud meie veebilehel majanduspoliitika aktuaalsete teemade all. Kõik liikmed saavad sealtkaudu teemadega põhjalikumalt tutvuda ning oma arvamust aval-

dada. Vajutades Kaubanduskoja veebilehele avaaknas „Majanduspoliitika“, seejärel „Aktuaalsed“ peal, avanevad need õigusaktide vm dokumentide eelnõud, mida parasjagu läbi töötame ja mille kohta ettevõtjatelt tagasisidet ootame. Alati on juures ka selle töötaja meiliaadress, kes teema või eelnõuga tegeleb ning kellele oma kommentaarid saata tuleks.

Kuna paratamatult oleme eelnõudega tegeledes seotud teatud ajaliste raamidega (reegline ministeeriumite poolt ette antud) on kõige aktuaalsemate teemade juures alati ka tähtaeg, mille jooksul liikmete tagasisidet ootame. Kui tähtaega ei ole, tähendab see enamasti seda, et teemaga on äsja tegeletud.

Liikmete vastuseid erinevatele päevakajalistele küsimustele ootame ka meie veebilehel www.koda.ee olevas gallupis. Ka selliselt kogutud liikmete tagasiside annab meile tähtsat sisendit arvamuste ja seisukohtade kujundamisel. Traditsiooniliselt avaldame tagasiside gallupi küsimustele ka Teataja veergudel. Täiendavalt veebilehe võimalustele küsime liikmetelt arvamusi ja kommentaare ka otse e-posti teel. Teemast sõltuvalt võime saata ühe küsimuse, küsimustiku või ka eelnõu. Päringu saajate hulk varieerub tavaliselt kümnekonnast ettevõtjast kogu liikmeskonnani ja see oleneb käsitletavast valdkonnast. Et selline kommunikatsiooniviis hästi töötaks, on vajalik ka liikmete poolt ajakohaste kontaktandmete edastamine meie liikmesuhetega tegelevatele töötajatele. Ainult korrektsete kontaktandmete korral on tagatud, et oluline informatsioon pärale jõuab. Omalt poolt püüame silmas pidada, et me liikmeid oma päringutega päris üle ei koormaks. Igal juhul täname kõiki oma liikmeid senise hea koostöö eest ja loodame, et olete aktiivsed ka peatselt algaval uuel ärihooajal. **T**

KOIDU MÖLDERSON
Poliitikaajundamise- ja õigusosakonna jurist

Jäätmeseaduse ja maapõue- seaduse muutmine

Keskonnaministeeriumi poolt on taaskord muutmisel jäätmeseadus ja maapõueseadus.

Lühidalt:

Jäätmeseaduses muudetakse probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise osa ning jäätmevedu.

■

Tootjad ja tootjate ühendused peavad igal aastal korraldama teabekampaaniaid ning tegema kättesaadavaks info, kuhu tagastada probleemtoodetest tekkinud jäätmed.

■

Prügila teenustasud peavad edaspidi sisaldama võimalikke rahalise tagatise või kindlustuse ja järelhooldekulusid vähemalt 30 aastase perioodi kestel. Jäätmekäitleja, kes käitleb probleemtoodetest tekkinud jäätmeid, peab edaspidi esitama jäätmearuande tootjale või probleemtooteregistrile.

Seaduse põhieesmärk, seaduse eelnõu kohaselt, on kaevandustööstuse jäätmete käitlemist reguleeriva Euroopa Liidu direktiivi Eesti õigusesse ülevõtmine. Ja kuigi seaduste eelnõu on kooskõlastamiseks juba korra esitatud, siis vastuvõtmiseni jõutud veel ei ole, ehkki ülalnimetatud direktiivi pidi üle võtma juba enam kui aasta tagasi. Samas ei ole kaevandusjäätmete teksti osakaal seaduste muutmise eelnõus sugugi kõige suurem osa ning jäätmeseaduses muudetakse muuhulgas ka probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise osa ning jäätmevedu. Keskonnaministeeriumi kohustab eelnõuga ettevõtjaid, kes on mootorsõidukite, patareide ja akude riigist välja viijad, täiendavalt esitama probleemtooteregistrile andmeid, kuid ei sea kohustust end probleemtooteregistris registreerida. Andmed väljaviidud mootorsõidukite ning patareide ja akude kohta oodatakse Eestis tegelikult müüdüd toodete koguste teada saamiseks.

Tootjad ja tootjate ühendused peavad korraldama igal aastal teabekampaaniaid

Samuti peavad tootjad ja tootjate ühendused eelnõu kohaselt korral-

dama igal aastal teabekampaaniaid ning tegema turustajate kaudu kasutajale kättesaadavaks info, kuhu tagastada probleemtoodetest tekkinud jäätmed. Nimetatud info levitamine ja teabekampaaniate korraldamine on probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumis- ja vastuvõtusüsteemi oluline osa, sest mida rohkem on kasutaja teadlik oma õigustest ja kohustustest ning on keskkonnateadlik, seda rohkem tagastatakse probleemtoodetest tekkinud jäätmeid tootjale. Tootjad ja tootjate ühendused peavad korraldama üleriigilise teabekampaania vähemalt kord aastas. Teabekampaaniate korraldamise kulud tasub tootja või tootjate ühendus.

Lisandub säte prügila järelhooldusega seotud kulude arvesse võtmiseks

Lisandub säte, mille kohaselt prügila kulude arvestamisel tuleb muuhulgas arvesse võtta ka prügila järelhooldusega seotud hinnangulised kulud vähemalt 30 aasta jooksul, ning need kulud võtab prügila käitleja sisse sellesse prügilasse igat liiki jäätmete ladestamise eest. Seega peaksid prügila teenustasud edaspidi sisaldama ka võimalikke rahalise tagatise või kindlustuse ja

järelhooldekulusid vähemalt 30 aastase perioodi kestel. Jäätmeseaduse praeguses tekstis kulude katmisel ei ole määratud järelhooldeperioodi pikkust.

Jäätmekäitleja peab igal aastal esitama jäätmearuande probleemtooteregistri vormidel

Kui kehtiva seaduse järgi peab jäätmearuande esitama probleemtooteregistrile tootja, siis eelnõu kohaselt peab edaspidi jäätmekäitleja, kes käitleb probleemtoodetest tekkinud jäätmeid, esitama jäätmealase tegevuse aruande (jäätmearuande) tootjale või probleemtooteregistrile probleemtooteregistri vormidel, et need andmed saaks kanda probleemtooteregistrisse. Täna ei tagastata kõiki probleemtoodetest tekkinud jäätmeid tootjale, vaid otse jäätmekäitlejale ning nii toimub see näiteks romusõidukitega, kus tootjatele ei tagastata aasta jooksul ühtegi sõidukit. Kuigi paljudel tootjatel on tänaseks jäätmekäitlejatega juba sõlmitud asjaomased kokkulepped, on siiski veel jäätmekäitlejaid, kes ei esinda ühtegi tootjat. Seega jäätmearuandes ja probleemtooteregistri jäätmearuandes ei ole esitatavad andmed identsed ning seetõttu ongi

vajalik, et jäätmekäitleja esitaks täpselt sellised andmed nagu need on kehtestatud probleemtooteregistri vormides.

Muudetakse kehtivaid trahvimäärasid

Muudetakse ka trahvimäärasid, kuna järelevalvealane statistika eelnõu koostajate sõnul näitab, et kehtivad trahvimäärad ei muuda ettevõtjate käitumist seaduse nõudeid arvestavamaks tegevusvaldkondades, kus keskkonnanõuete täitmata jätmisest saadav tulu või rahaline sääst võib olla suur. Seetõttu on sanktsioonide kehtestamisel oluline arvesse võtta muuhulgas majanduslikku tulu, mida seaduse nõuete eiramine võib ettevõtjale anda, st trahvimäärad ei tohiks olla sellest väiksemad. Praegu on seaduses keskkonnanalaste rikkumiste eest ettenähtud karistusmäärad niivõrd madalad – maksimaalne karistusmäär 50 000 krooni – et see ei motiveeri ettevõtet pingutusi tegema seaduse nõuete järgmiseks. Edaspidine maksimaalne karistusmäär juriidilistele isikutele on 500 000 krooni.

Kuigi päevakorras on halduskoormuse vähendamine, siis eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et plaanitavad muudatused, mis on seotud kaevandamisjätmete tekitamisega, teevad ettevõtluskeskkonna teatud määral keerukamaks ja kulukamaks. **T**

Täpsemalt on jäätmeseaduse ja maapõueseaduse eelnõu ja seletuskirjaga võimalik tutvuda ka Koja veebilehel www.koda.ee/?id=1300.

Koja gallupid

Täname kõiki ja palume oma liikmetel ka edaspidi meie küsitlustele Kaubanduskoja veebilehel aktiivselt vastata. Teie vastuste põhjal saame kujundada oma arvamused ja ettepanekud, mille edastame seadusandjale. Teie arvamusest sõltub palju!

Kas toetate maksuameti soovi täpsustada dividendide palgana maksutamise põhimõtteid maksuhalduri juhendis (www.koda.ee/?id=1300)?

- Jah, selline juhend oleks vajalik – 14%
- Jah, kuid väga üldisel tasemel, sest iga olukord on erinev – 0%
- Jah, kui see kirjeldab vaid jõustunud kohtupraktikat ja seadust – 8%
- Ei, kuna olukorrad on erinevad ja võimalik on küsida siduvat eelotsust – 3%
- Ei, kuna maksud ja maksuamatamise põhimõtted saavad tuleneda ainult seadusest – 75%

(Vastajaid 36)

Milliste riikidega peaks Eesti kindlasti veel topeltemaksustamise vältimise lepingu sõlmima?

- Araabia Ühendemiraadid – 22%
- Argentiina – 7%
- Austraalia – 12%
- Brasiilia – 17%
- Egiptus – 8%
- Jaapan – 29%
- Montenegro – 5%

(Vastajaid 59)

Kas mikroettevõtted tuleks vabastada kohustusest koostada ja esitada iga-aastaselt majandusaasta aruandeid?

- Jah, mikroettevõtetel võiks aruannete esitamine olla vabatahtlik – 50%
- Ei, kuna seeläbi väheneks ettevõtluskeskkonna läbipaistvus – 43%
- Ei oska öelda – 7%

(Vastajaid 42)

JULIA MALEV
Teenuste osakonna
projektijuht

Stockholmi rahvusvaheline messikeskus – juhtiv kohtumispaik Läänemere regioonis

Stockholmsmässan
Stockholm International Fairs

Stockholmi Messikeskus (Stockholm International Fairs) on üks maailma juhtivatest kohtumiste korraldajatest, kes pakub paindlikke messi- ning konverentsiruume. Messikeskus on hinnatud kohtumispaik kõrvõimalike ürituste jaoks alates rahvusvahelistest konverentsidest lõpetades üldrahvalike näitustega.

Maailm muutub üha globaalsemaks, mis omakorda suurendab vajadust kohtumiseks, uute inspiratsiooniallikate leidmiseks ning informatsiooni vahendamiseks. Stockholmi Messikeskus usub, et tulevikus kasvab veelgi vajadus selliste teenuste järgi nagu messide, kongresside ja muude ürituste korraldamine. Samas näitab praegune tendents, et lähiajal on oodata väiksemat kasvu messisektoris (seda igal pool Lääne-Euroopas) ning suuremat huvi just rahvusvaheliste konverentside vastu.

Tulles vastu oma klientide muutuvatele vajadustele, laiendab Stockholmi Messikeskus oma näituste ruumi. „Uus juurdeehitus peaks valmima 2010. aasta jaanuaris ning sellega loodame tugevdada Põhjamaade kõige suurema näituste ja konverentsikeskuse positsiooni,” kinnitab Stockholmi Messikeskuse tegevjuht Patric Sjöberg.

Messikalender

Formex	27.–30. august	Skandinaavia juhtiv disaini, sisekujunduse, kingituste, kunsti, käsitöö, tekstiilide, paberi, hobide ja mänguasjade mess.
easyFairs Elmässa	22.–23. september	Stockholmi suurim elektroonikatööstuse mess. Korraldaja: easyFairs Scandinavia
Water & Wastewater Technology – VA 2009	22.–24. september	Vesi, drenaaž ja veesüsteemid. Mess ja seminarid. Korraldajad: Svenska Mässan, VARIM, Svenskt Vatten, Föreningen Vatten
Kodu	1.–4. oktoober	Sisekujundus, disain, kunst ja käsitöö.
Hem & Villa	1.–4. oktoober	Koduremondi mess. Rootsi suurim mess parema elukeskkonna kujundamiseks. Kõik kodu ja aia tarbeks. Ideed, tooted, seminarid ja näitus.
Skandinaavia tehnikamess	13.–16. oktoober	Skandinaavia suurim töötleva tööstuse mess.
Scanautomatic	13.–16. oktoober	Põhjamaade tööstusautomaatika mess. Korraldaja: Svenska Mässan
Sectech – Expo & Conference	20.–21. oktoober	Uued tehnoloogiad turvasüsteemides. Näitus ja konverents.
Skolforum	26.–28. oktoober	Koolifoorum. Skandinaavia suurim õpetajate ja koolijuhtide juhtiv kohtumispaik. Mess ja konverentsid.
Skandinaavia paadinäitus	4.–8. november	Skandinaavia ainus sügismess jahtide, nende tarvikute ja suurte mootorpaatide näitamiseks. Kohtumispaik kõigile, kes tunnevad huvi paatide ja merenduse vastu.
Det Goda Köket	6.–8. november	Stockholmi toidu- ja joogimess. Toit, jook ja kööginõud.
Swedental	12.–14. november	Põhja-Euroopa teaduslik kogunemine hambaarstidele. Hambaravinäitus. Rootsi Hambaarstide Seltsi iga-aastane kongress.
Biotech Forum+ScanLab	25.–27. november	Põhja-Euroopa juhtiv biotehnoloogia foorum ja mess.
Hund	12.–13. detsember	Skandinaavia suurim koertenäitus ja lemmikloomatarvete müük. Korraldaja: Swedish Kennel Club

RIHO KRUUV

Relvastus- ja strateegilise
kauba kontrolli büroo
direktor, strateegilise kauba
komisjoni esimehe kt

Välisministeerium vastab: Strateegilise kauba kontrolli ABC

Kui keegi mainib sõnapaari strateegiline kaup, liigub tavakodaniku mõte esmalt ilmselt sellistele riigi jaoks elulistele ressurssidele ja kaupadele nagu nafta, gaas, metallimaagid, teravili või ka mets. Strateegilise kauba kontrolli ja seda valdkonda reguleeriva strateegilise kauba seaduse mõttes tähendab sõnapaar strateegiline kaup aga hoopis midagi muud. Paradoksaalsel kombel ükski eespool loetletud ressurssidest ja kaupadest strateegilise kauba hulka ei kuulu.

Millega on tegemist ning mida ja miks kontrollitakse?

Strateegilise kauba hulka kuuluvad sõjalised- ja kahesuguse kasutusega kaubad. Kui esimesse kategooriasse kuuluvad kaubad on loodud peamiselt kasutamiseks sõjalisel otstarbel, siis kahesuguse kasutusega kaupadega on asi vastupidi – nende peamine kasutusvaldkond on tsiviilotsustarbeline, ent neile leidub ka militaarne otstarve. Just viimase asjaolu tõttu, lisaks sõjalistele kaupadele, on ka nende piiriülene liikumine võetud riigipoolse jälgimise alla ning sellega – strateegilise kauba kontrolliga – tegeleb Eestis Välisministeeriumi juurde moodustatud strateegilise kauba komisjon. Strateegilise kauba sarnast kontrollirežiimi rakendatakse ka kaupadele, mis on valmistatud või mida ei saa kasutada muul otstarbel kui inimõiguste rikkumine (nt piinamine või hukkamine).

Kaupade klassifitseerimisel ja seega nende kontrollitavuse määramisel lähtutakse peamiselt vastavatest kauba nimekirjadest, mis on kinni-

tatud Vabariigi Valitsuse poolt. Mainitud nimekirjad ei ole Eesti ametkondade mõttetöö vili, vaid need tulenevad rahvusvahelistes ekspordikontrolliorganisatsioonides (režiimides) kokku lepitud ja Euroopa Liidu poolt ühtseks tervikuks koondatud nimekirjadest. Eesti poolt on osale nendest nimekirjadest lisatud mõningaid täiendavaid kaupu-teenuseid (nimekirjades märgitud EST kategooriatena), mille kontrollimist peavad strateegilise kauba komisjoni koosseisu kuuluvad ametkonnad vajalikuks siseriikliku julgeoleku ja Eesti hea rahvusvahelise maine kindlustamiseks.

Kui sõjalise kauba nimekiri on tavakodanikule ja ettevõtjale üsna lihtsasti mõistetav (on ju näiteks miinipilduja segiajamine aiapostiga üsna vähetõenäoline), siis keerulisem on lugu kahesuguse kasutusega kaupadega. Sageli on sellesse nimekirja kantud tooted ja tehnoloogia sellised, mida ka vastava eriala spetsialistid tõrguvad seostamast sõjalise rakenduse või massihävitusrelva tootmise võimalusega. Ühe ja sama kauba või aine kuulumine või mittekuulumine kontrollnimekirja võib sõltuda esmapilgul marginaalsetest detailidest kauba tehnilistes näitajates või aine koostises. Seetõttu on kodaniku ja ettevõtja poolt vaadatuna vajalik oma kauba ja selle omaduste põhjalik tundmine. Kontrollnimekirjade keerukusest aitab vajadusel üle saada strateegilise kauba komisjon.

Strateegilise kauba sisseveoks, väljaveoks ja transiidiks on üldjuhul vajalik omada eriluba-litsentsi. Neid lube väljastab Eestis strateegilise

kauba komisjon. Strateegilise kauba sisseveol ja transiidil on oluline teada, et litsents peab kauba omanikul või edasitoimetajal füüsiliselt käes olema juba hetkeks, kui kaubad ületavad Eesti riigipiiri. Selline nõue tuleneb siseriikliku julgeoleku kindlustamise vajadusest.

Strateegilise kauba kontrolli ei teostata mingi abstraktse riigipoolse kontrollisoovi rahuldamiseks. Kontrolli eesmärk on tagada nii Eesti kui meie partnerriikide ning miks mitte ka kogu maailma elanikkonna turvalisus. Viimane on meile tõesti samuti väga oluline, seda eriti võttes arvesse eestlaste rännukirge ja seiklushimu, mis sageli viib meie pere liikmeid, tuttavaid või muidu lähedasi inimesi maailma eksootilis-tesse ja sageli ka väheturvalistesse piirkondadesse. Teadmine, et Eestist pärineva kauba või teenuse toel pandi mistahes maailma nurgas toime terrorismiakt, ei rõõmustaks meid kedagi. Eesti, kui välisturgudest ja rahvusvahelisest mainest suuresti sõltuv riik, peab nendes küsimustes käituma eriti missioonitundlikult ja professionaalselt ning see käib nii riiklike kontrollstruktuuride kui otseselt majandustegevuses osalejate kohta.

Strateegilise kauba komisjon, kui riigi poolt seatud kontrollorgan, peab kontrolli teostamise ja reeglite vastu eksinute karistamise asemel oma esmaseks tegevuseesmärgiks siiski kodanike ja ettevõtjate abistamist ning nende konsulteerimist. Karistamine jääb ikkagi ainult nende jaoks, kes komisjoni head nõu kuulda ei võta või loodavad (ja enamasti

asjatult) heale õnnele ning tolli- ja politseiametnike loidusele või vähesusele. Ei saa jätta mainimata, et karistused strateegiliste kaupade litsentsita üle riigipiiri toimetamise korral on karmid, ulatudes kuuekohaliste trahvisummade ja isegi vabadusekaotuseni. Nii sõjaliste kui kahesuguste kaupade eksport on soositud ja riigi poolt isegi toetatud (näiteks muu hulgas läbi vastustuprogrammide), kui see toimub õigusnorme järgides ja rahvusvahelise julgeoleku tagamise mõttes vastutustundlikult.

Strateegilise kauba kontrolli, nimekirjade ja muu asjaspepuutuva kohta saab kõige lihtsamini lisainfot Välisministeeriumi koduleheküljelt. Oleme kodulehekülje kujundamisel pidanud ennekõike silmas just oma klientide huve ja vajadusi. Tüüp-situatsioonide (näiteks kauba nimekirja kuulumise kontrolli ja litsentsi taotlemise protsess) kiireks ja efektiivseks lahendamiseks oleme loonud eraldi „Aita ennast ise!“ rubriigi, mis võimaldab üldjuhul leida oma küsimusele vastuse ja probleemile lahenduse isegi komisjoniga vahetult kontakteerumata. Loomulikult on strateegilise kauba komisjon valmis kõiki abivajajaid konsulteerima ja toetama. **T**

Kontaktinfo:
Strateegilise kauba komisjon
Välisministeerium
Islandi väljak 1, 15049 Tallinn
Tel: 637 7200 • Faks: 637 7288
E-post: stratkom@vm.ee
Veebilehekülg: www.vm.ee

AIVE LEVANDI
Innovatsioonista
kommunikatsioonijuh

Innovatsioon nõuab rahast enam hoopis nutikust ja julgust

Selleks, et organisatsioonis tekiks uued ideed, on vaja seal luua innovatsiooni toetav keskkond. Selleks, et riigis oleks uuendusmeelne õhkkond, tuleb seda kõikjal ja kõiges toetada. Enamik uutest ideedest tunduvad alguses väga rumalad ja iga innovatsioon segab igapäevase töö tegemist.

Innovatsioon tähendab teistmoodi, uutmoodi tegemist. Igal inimesel on võimalus leida üles mõni idee, mida pole veel kasutatud või kasutada seda teistmoodi – olgu selleks siis mõni leiutus või lihtsalt tööprotsessi mugavamaks muutmise. Peaasi, et ideest kasu oleks.

Keerulisemat aega arenduskulude leidmiseks on ilmselt raske ette kujutada kui käimasolev Innovatsioonista. Samas, kui vaadata päikselisemat poolt, siis nõuavad keerulisemad ajad nutikust ning see on uuenduslike ideede elluviimiseks peamine.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) on tänava esimese poolaasta jooksul toetanud uusi ideid enam kui 2,54 miljardi krooniga. Rahaliselt on enim toetatud tehnoloogia arenduskeskuseid, ettevõtete tootearendusprojekte, investeringuid külastuskeskkonda ning kohalike avalike teenuste arendamist.

Jää on hakanud liikuma

Innovatsiooni võib täna leida töepoolsest igast valdkonnast, alates virtuaalmuseumist, rahvusmüst-

rites tennistest ja laulupeo tule teekonnast kuni tehnoloogiauudusteni välja. Huvitavad näited kogub kokku Innovatsioonista portaali in.ee kust saad inspiratsiooni ja infot: <http://in.ee/content.php?id=33>.

Siinkohal vaid mõned näited:

- Pärnus asuv autopesula Teemantpesulad kaotas ära kõik paketid, keskendus heale teenidusele ja viis sisse hinnapoliitika, kus klient maksab südametunnistuse järgi. Vt www.teemantpesulad.ee.
- Saku Õlletehas tuleb välja uudse pikema kaela ja kõrgema kujuga pudeliga. Väiksem läbimõõt ning pikem pudelikael teevad pudeli käepärasemaks ning suvel pudelit kaelast hoides püsib õlu kauem jahe.
- Täissideoperaator Elisa tõi laulupeoks turule rahvusmustriga rüperaalid. Vt www.elisa.ee/et/Laulupidu/Kampaaniast.
- Internetipõhine Kupongiraamat asendab flaierte trükkimise, levitamise ja avalikest kohtadest kadunud flaierte otsimise vajadust. Ürituse korraldaja teeb informatsiooni enda ürituse kohta veebilehel www.kupongi.raamat.ee kättesaadavaks ning

potentsiaalne klient prindib välja kupongi, mille alusel pääseb üritusele odavamalt nagu on flaieriga kombeks.

Keerulisemat aega arenduskulude leidmiseks on raske ette kujutada kui käimasolev Innovatsioonista. Samas nõuavad keerulised ajad nutikust ning see on uuenduslike ideede elluviimiseks peamine.

- Pood Primitiiv Tartus, Pikk tn 58. Tasuta pood „Primitiiv“ põhineb primitiivsel, kuid toimival vahetuskaubandusel. Põhimõtteks on: Sina annad, mina annan, sina võtad, mina võtan, mul on hea meel, sul võib-olla veel parem. Palju on selliseid poode kõrge majandustasemega riikides nagu Holland ja Saksamaa.
- Eesti kapitalil põhinev firma ultraKUB OÜ töötas innovatsioonistaal välja uudse energiasäästliku moodulmaja lahenduse Elumaja, mis murrab seniseid arusaamu ehituses ja elukorralduses laiemalt. Tegemist on esimese nullenergia moodulmajaga Eestis ja teadaolevalt ka Euroopas.
- Eesti teadlased on osalised aasta lõpuks valmivas kuue

Euroopa riigi koostööprojekti Smartmuseum, mis aitab kultuurihuvilistel tulevikus leida nende jaoks kõige huvitavamaid Euroopa kultuuriobjekte. Smartmuseum võtab arvesse iga külastaja isiklikke huve ja juhatatakse inimesele kätte just teda huvitavad eksponaadid.

- Saaremaal Orissaare lähedal asuv OÜ Lindvart on välja töötanud 6,5 meetri pikkuse elektrimootoriga paadi, mida võib kasutada muuhulgas ka siseveekogudel ja mujal, kus sisepõlemismootoriga paatide kasutamine on keelatud.
- AS Põltsamaa Felix sai hakkama aga seni võimatuna näiva ülesandega – uues majoneesis on kaalu jälgivate terviseteadlike inimeste rõõmuks vaid 3% rasva!
- Eestis hakatakse tootma uutset parkimistehnoloogiat, millega saab elektrooniliselt juhitavate paneelide abil autosid liigutada, et parkimisruumi otstarbekamalt kasutada. Süsteemi leiutas ja patenteeris vene äriimees Sergei Lvov.

Aasta alles käib ja sügis töötab kõikide majandusprognooside kohaselt tulla eriti sügisene. Õnneks on olemas innovatsioonivõimalus. **I**

TAIVO PAJU

Juhtimisajakirja Director
peatoimetaja

Klaasike ženženniveini läheb teile, eks?

See on hästi lihtne. Tuleb vaid lennata Singapuri, jalutada mööda South Bridge Road'i kohalikku Hiinalinna ning astuda sisse firmasse Eu Yan Sang. Kujutad ju ette, milline näeb välja üks hiinalik ravimtaimede apteek... Veidi hämar ja umbne pugerik, igasugu taimi-seemneid täis kuhjatud. Aga see on täiesti vale. Tegemist on avara, moodsalt disainitud müügisalongiga, kus võiks müüa samahästi Chanel 5 või Armani rõivaid.

Selle äri üks omanik ja juht Richard Y.M. Eu on heas mõttes kõik pea peale keeranud. Saanud juristihariduse Inglismaal ning töötanud pangas, otsustas ta koos nõbudega oma vanavanaisa asutatud, kuid vahepeal võõras-tesse kätte sattunud firma 90. aastate algul tagasi osta.

Erinevalt konkurentidest mõistis Richard, et ole sa hiinlane või mitte – keegi ei suuda enam kaasajal sadades loodusravimites orienteeruda, alates kuivatatud seeneeostest ja lõpetades linnupesadega. Teiseks: kellel meist on aega keeta ühte ravileent 5-6 tundi?

Richardi firmas on mõned loodusravimid saadaval kapslitena, mõned teepakikestena. Õige lõbusad on aga värvilised supikomplektid, kuhu tuleb lisada vaid vesi ja liha, ning köht saab täis ja stress ravitud ühekorraga.

Aga see pole veel kõik. Kellel 200 000 krooni üle on, saab osta nägusalt pakendatud terve ženžennijuure. Nagu ütles särav turundusjuht Joanna Wong: „See just õige asi, kui tahad kingitust teha kellelegi, keda tõeliselt hindad.“ „Näiteks ülemu- sele,“ lisab ta. Samas on võimalus

ühendada kasulik meeldivaga – osta hoopis üks pudel ženžennilikööri või -veini.

Kui lääne ja ida meditsiin kipuvad lääneriikides konfliktis olema, siis Richard rõhub süsteemile, mis need kaks omavahel ühendab. Ägedad haigused jäägu lääne tablettide ja kirurginoa hooleks, profülaktikas ja järelravis aga on omal kohal Hiina meditsiin. Esimesed Eu Yan Sangi kliinikud Aasias juba töötavad. Selleks et välistada soolapuhuja mainet, on Richard alustanud tihedat koostööd mitmete Aasia ülikoolidega. Ning selleks, et olla tõsiseltvõetav ka lääne arstide seas, otsib Richard võimalusi ühisprojektideks Ameerika ülikoolidega. Tulemus – 25 miljonit Eesti krooni müügikäivet ja 100-lt 1300-le kasvanud töötajate arv.

Üks põhjus, miks alles 1965. aastal iseseisvunud vaesest Singapurist on saanud maailma rikkamaid riike, on kahtlemata inimeste tahtmine vaudata elu avatud silmadega ning mõelda, kuidas nemad võiksid teha kõige igapäevasemat äri mõnel uuel, põnevamal viisil.

Sky Chew alustas oma söörikuäri paar aastat tagasi paari putkaga. Selle aasta lõpuks peaks müügi-

kohtade arv tõusma Singapuris 60-ni. Müük kasvab seitsmepeniikoor-masaabastega, juba laienetakse teistesse riikidesse. Tõsi, protsess on hästi läbi mõeldud, alates söörikute poolvalmis küpsetamisest tehastes kuni külmutamise ja uuesti ülessoendamiseni. Kuid söörik ise on läbinud tõelise uuenduskuuri – see on tervisesöörik, täiesti munavaba.

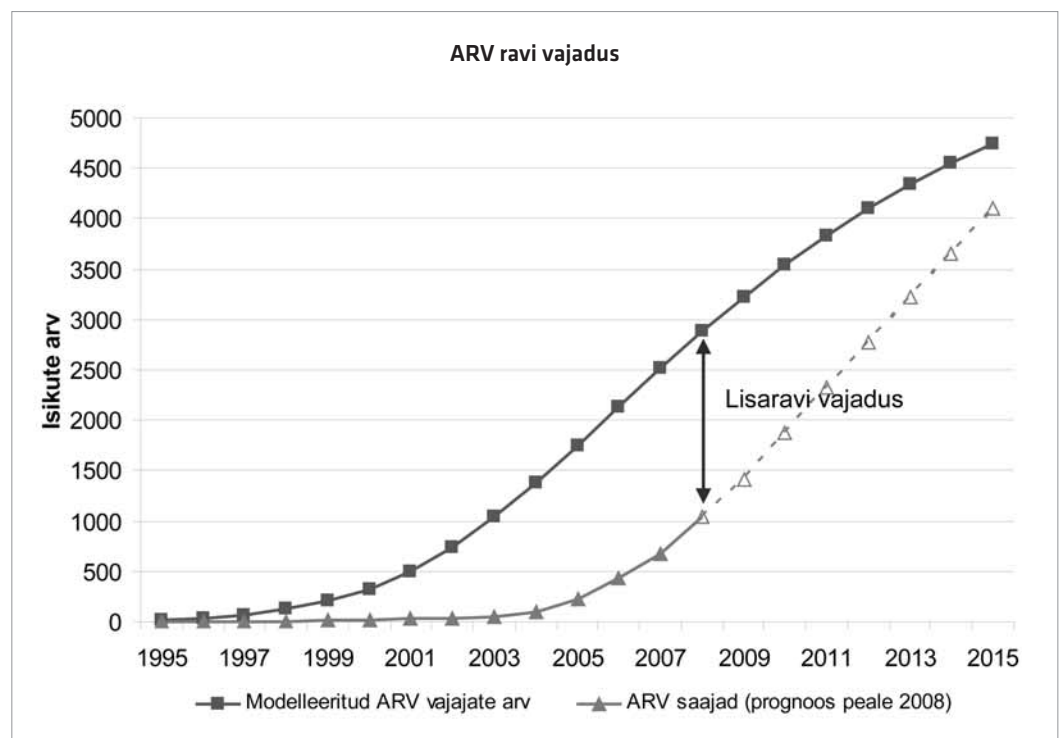
Noor nägus daam Aileen Kim aga ehitab partneritega üles süsteemi, et olla n-õ keskpankaks Second Life'i taolistes internetimängudes. Selle abil saab päris raha mängu-rahaks teha ja raha ühest mängust teise kanda. Alguse sai see mõte 2003. aastal. Aileeni äripartner märkas, et mängijate hulgas hakkas levima virtuaalprostitutsioon: reaalsed inimesed olid nõus üksteisele reaalselt raha maksma, et nende virtuaalsed teiskid avatarid saaksid omavahel arvutimaailmas seksida.

Nii et säravaid äriideed on meie ümber kuhjadena – tuleb ainult hästi avatud pilguga vaadata. Ja nagu võttis Eesti juhtide ärireisil Singapuri nähtu kokku üks korraldajaist Teet Jagomägi: „Seejärel hüpad oma ärisse kõrvuni sisse ja töötad tohutult intensiivselt.“ **T**

Üks põhjus, miks alles 1965. aastal iseseisvunud vaesest Singapurist on saanud maailma rikkamaid riike, on kahtlemata inimeste tahtmine vaadata elu avatud silmadega ning mõelda, kuidas nemad võiksid teha kõige igapäevasemat äri mõnel uuel, põnevamal viisil.

MARGO LOOR
Heateo SA

Sotsiaalne ettevõtlus hoiab ära HIV/AIDSi kuludest tingitud sotsiaalmaksu tõusu

Allikas: uuring „HIV levik Eestis ja võimalikud prognoosid aastani 2015“.

Paljud inimesed Eestis üllatuvad, saades teada, et elame Euroopa kiireima HIV-levikuga riigis. Tervisekaitseinspektsiooni andmetel on Eestis HIV diagnoositud kokku 7152 inimesel. ÜRO programmi UNAIDSi hinnangul on tõenäoline nakatunute arv üle 10 000. Uute nakkusjuhtude arvult oleme Euroopas kaugel esikohal. Epideemia olukorrast ilmus põhjalikum analüüs 3. augusti Eesti Päevalehe artiklis „Inimeste hoolimatus toob HIV-epideemia“.

Epideemia kõige otsesemad kulud majandusele on HIV nakatunute kaotatud tööaastad ning neile suunatud ARV-ravi hind. Tervise Arengu

Instituudi andmetel vajab ARV-ravi Eestis täna u 3000 inimest, 2015. aastal aga juba 4700 inimest. Ravikulu inimese kohta on kuni 100 000 krooni aastas. 2008. aasta Eesti inimarengu aruandes hoiatatakse, et kõige mustema stsenaariumi kohaselt võib mõne aasta pärast HIV haiguskoormus olla võrreldav südame-veresoonkonna haigustega. Pole ilmselt raske ette kujutada, kuidas nii suur lisakoormus riigieelarvele viib näiteks sotsiaalmaksu tõusuni.

Levinud on arvamus, et rahvatervise küsimustega saab tegeleda ainult riik. Vastupidist tõestab Terve Eesti SA (TESA) – sotsiaalne ettevõtte,

mille prioriteet on koostöös töandajatega hoida ära HIV ulatuslik levik tavaelanikkonna seas. Eesmärgi saavutamiseks pakutakse ettevõtetele võimalust korraldada töötajatele HIV-teemalisi koolitusi. Tänapäev on sellise koolituse läbinud enam kui 4000 inimest, kellest 98% on kogemusega igati rahul.

TESA juurde on 9 edumeelset Eesti ettevõtet moodustanud ettevõtete koalitsiooni HIV vastu. Koalitsiooni eesmärk on ühendada ettevõtete ressursid tegevuses HIV vastu. Näiteks on koostöös poliitikauuringute keskusega Praxis valmimas põhjalik analüüs HIV mõjust Eesti majandusele. Koalitsioon, kuhu hetkel kuu-

luvad näiteks Statoil, TNS Emor, Swedbank jt, on avatud uutele liikmetele.

Eesti koalitsioon on asutatud ülemaailmse koalitsiooni eeskujul, kuhu kuulub üle 200 maailmanimega ettevõtte. Globaalse koalitsiooni tegevuse tulemuslikkust rahvatervise probleemide lahendamisel on korduvalt tunnustatud.

Ülalkirjutatust tuleneb küsimus igale Eesti ettevõtjale. Kas ma ettevõtjana eelistan kõrgemaid makse ja usaldan, et riik lahendab HIV probleemi, või panustan ise otse probleemi lahendamisse ja ennetan nii võimalikke maksutõuse? **■**

ARMIN TÜLL
WSI Baltics
Frantsiisi arendusjuht

Frantsiis – mis see on?

Frantsiis on ärimudel, mis on ennast tõestanud. Äri ise võib olla teenuse pakkumine või tootmine, hamburgerite küpsetamine või internetiturundus – see ei oma tähtsust, frantsiisiettevõtte on tihti oma valdkonna tipp.

Frantsiisiettevõtete panus Ühendriikide erasektorile on 11,4 %

(Uuring: *Economic Impact of Franchised Businesses*, 2005. a), kuid ka Eestis hakatakse aina rohkem nägema frantsiisi tugevusi omaalgatusliku ettevõtte ees.

Frantsiisimine eeldab kahte osapoolt: esiteks frantsiisi pakkujat, kes laenab oma kaubamärgi ja ärisüsteemi; ning teiseks frantsiisi võtjat, kes maksab litsentsitasu ja tihti ka alginvesteeringu õiguse eest tegutseda frantsiisipakkuja nimega ja ärisüsteemi alusel. Miks ollakse valmis maksma kellelegi teisele nime ja ärimudel eest? Sest see tasub ennast ära!

Frantsiis on hea võimalus tõenäoliselt väga eduka äri alustamiseks. Kuid see pole igäühe jaoks. Turvalisuse, koolituse, turunduse ja kogemuste eest pead olema valmis loobuma oma õigusest teha ise kõik veaad, mis käib alustava ettevõttega kaasas. Hea frantsiis sisaldab endas kogemustepagasit, mis väljendub

teatud reeglites. Kui oled selline inimitüüp, kes soovib oma ärimudelit muuta igal hommikul ärgates ja hetkeimpulsi ajal suunda vahetada, siis pole frantsiis sinu jaoks. Korralik frantsiis on nagu kaart, millel joonistatud rada mööda käies jõuad oma eesmärgini – olgu selleks jõukus, vabadus või midagi kolmandat.

Ambitsioonid, suur algkapital, head töötajad ja paljud teised toimiva äri elemendid tulevad ärile küll kasuks, aga edukas äri peidab endas alati tugevat ideed. Kuidas leida head ideed – see on miljoni dollari küsimus. Tihti rohkemgi. Frantsiis võimaldab osta hea äriidee koos kogemustega selle elluviimiseks. Kui palju oleksid sina valmis maksma äriidee eest, mille puhul

tead, et see teenib sulle aastas miljon dollarit?

Enne frantsiisi investeerimist tasub alati vaadata majandusharu kasvunumbreid. Mustvalgete televiisorite tootjad on ilmselt tänaseks oma pillid kotti pannud ja valitsevad hoopis uued suunad. Ja loomulikult tuleb vaadata ka konkreetse ettevõtte ajalugu. Internetist leiab suuremate frantsiiside kohta piisavalt informatsiooni, analüüse ja edetabeleid, mille järgi oma otsust langetada. Abiks on näiteks Rahvusvahelise Frantsiisiassotsiatsiooni lehekülg franchise.org. Frantsiiside alginvesteeringust ei tohiks samuti ennast ära ehmatada lasta. Kui konkreetne frantsiis sobib kohalikule turule, siis head asjad kipuvadki rohkem

maksma ja esimene investeering toob tavaliselt raha kiirelt kuhjaga tagasi. Seda on näidanud WSI kogemus üle maailma.

Eesti õiguskeskkonda võib pidada frantsiisiettevõtte alustamiseks heaks. Kaalumisel on ka Eesti Frantsiiside Ühenduse loomine, et ühise organisatsioonina frantsiisiettevõtete huvide eest seista ning frantsiisimist ettevõtte loomise võimalusena Eestis propageerida. Maailma suurima ja ajaloo edukaima majanduseni on meil veel palju minna, kuid nagu teada, algab iga teekond esimesest sammust. Võib-olla on täna just sinu jaoks õige aeg alustada oma teekonda ärimudeliga, mis on ennast juba tõestanud. **T**

Ettevõtte tõeste andmete esitamine kiirendab infovahetust!

Head liikmesettevõtete juhid, finantsdirektorid, pearaamatupidajad ja juhiabid! Palume Kojale edastada koheselt aadressandmete jm Teie ettevõtte andmeid puudutavad muudatused.

Oma ettevõtte kohta tõeste andmete esitamine parandab kindlasti mõlemasuunalist kiiret infovahetust. Väga olulise tähtsusega on Koja poolt õige info edastamine koostööpartnereid otsivatele

ettevõtjatele. Seda saame teha aga ainult tõeste andmete olemasolul (aadress, telefoni- ja faksinumber, e-postiaadress). Samuti ootame operatiivset infot likvideerimiste, ühinemiste ja muude muudatuste kohta.

Küsimuste korral palun võtke meiega ühendust! Teie küsimustele vastab hea meelega meie kliendisuhete spetsialist Virve Pronin.

SIIRI PEELBAUM Mikare Baltic Llc
turundusjuht

Miks on e-postiturundus efektiivne?

Üha enam nutikaid ettevõtteid hakkab kasutama e-postiturundust (masspostitust), et lõigata kasu madalamatest hindadest ja kiirematest tulemustest võrrelduna traditsioonilisemate otseturunduse meetoditega. Ja pole ka imestada, kui on võimalik lihtsalt ja kiiresti saavutada suuremat tähelepanu ja kiiremat reaktsiooni oma tegevusele.

MIKARE CSI on nutikate turundajate igapäevane töövahend, mille abil saab korraldada valitud sihtrühmale e-kirjakampaaniaid, saata uudiskirju, tootetutvustusi, müügipakkumisi, teateid aktsionäridele ja muud olulist infot ettevõtte edukuse tagamiseks.

E-postiturundus pakub mitmekesiseid võimalusi ja viise sihtgrupile info edastamiseks hõlmates erinevaid valdkondi:

- uudiskirjad,
- automaatsed e-kursused,
- müügipakkumised,
- kupongid,
- ülevaated,
- kasulikud nõuanded,
- uuringute läbiviimine.

E-postiturunduse üheks suurimaks plussiks on ilmselt paindlikkus, mida e-kiri pakub. Turundajatel on võimalus kiiresti, lihtsalt ja palju kullutamata saata teateid üksikutele klientidele või kliendigruppidele, alates püsikliendi allahindlustest kuni sünnipäevaõnnitluste ja toodete eripakkumisteni. Turundajatel on imeline võimalus luua bränditead-

likkust, tänada klienti lojaalsuse eest, harida, pakkuda kliendituge, edastada uudiseid ning muuta kliendi elu sealjuures lihtsamaks.

Miks kasutada e-postiturundust?

- E-kiri ei maksa raha.
- E-post tagab kiire ja kohese tagasiside.
- E-postil on lai haardeulatus (nii piirkondlikult kui ka kontaktide arvu näol).
- E-kiri on lihtsalt personaliseeritav.
- E-kampaaniate tulemused on kergesti mõõdetavad.
- E-kirju on lihtne suunata soovitud segmendile või sihtgrupile.
- E-kiri parandab bränditeadlikust ja kliendisuhteid.

Kuigi firma veebileht võib olla täis kasulikku informatsiooni ja laiu võimalusi, ei tasu lootma jääda õnnelikule juhusele, et klient veebi külastab. E-posti kaudu olulise info saajani toimetamine on kindlam ning palju lihtsam ka infotarbijale.

MIKARE CSI – e-kirjade postitamise tarkvara

E-postiturundusest kasu saamiseks ja maksimumi võtmiseks on hädavajalik kasutada selleks kvaliteetset ja spetsiaalset e-kirjade postitamise tarkvara. MIKARE CSI on veebipõhine e-kirjade postitamise tarkvara, mis on lihtne, kuid vastab ka kõrgetele nõudmistele ja on viidud ülima kasutajamugavuseni, võimaldades lõigata e-postiturundusest maksimaalset kasu.

MIKARE CSI on nutikate turundajate igapäevane töövahend, mille abil saab korraldada valitud sihtrühmale e-postikampaaniaid, saata uudiskirju, tootetutvustusi, müügipakkumisi, teateid aktsionäridele ja muud olulist infot ettevõtte edukuse tõstmiseks. See lihtne turundustarkvara omab kõikvõimalikke funktsioone, mida eduka e-postiturunduse teostamiseks vaja läheb – alates sõnumi personaliseerimisest lõpetades e-kirja-blankettide kujundamisega, võimaldades saata teateid suurtele inimhulkadele korraga (tarkvara on edukalt testitud 250 000 saajaga). **T**

Kontaktinfo:
SIIRI PEELBAUM Tel: 504 2874 • 600 6000
E-post: siiri.peelbaum@mikare.net
Veebilehekülg: csi.mikare.net

Seminar

„Lepingutest tulenevad õiguskaitsevahendid”

16. septembril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Advokaadibürooga Aivar Pilv korraldab kolmapäeval, 16. septembril kell 10.00–15.45 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) ettevõtte juhtidele, juristidele ja kõigile teistele huvilistele seminari lepingutest tulenevatest õiguskaitsevahenditest.

Muutunud majandusolud on endaga kaasa toonud maksehäired ja lepingurikkumised. Kuidas oma ettevõtet kaitsta olukorras, kus vaatamata korrektselt vormistatud lepingule, ei pea teine lepingupool omapoolsetest kohustustest kinni? Erinevate lepingurikkumiste (ka maksehäirete) korral on võimalik kasutada mitmesuguseid juriidilisi abinõusid ehk õiguskaitsevahendeid.

Lektorid on Advokaadibüroo Aivar Pilv vandeadvokaadid **Britta Oltjer**, **Merit Helm**, **Tarmo Pilv**, **Pirkka-Marja Pöldvere**, **Ilmar-Erik Aavakivi**.

Vandeadvokaadid, kelle igapäevane töö on lepingute koostamise ja lepingutest tulenevate õiguskaitsevahendite kasutamise nõustamine ning lepingutest tulenevate vaidluste lahendamine kohtus ja kohtueelses menetluses annavad praktilisi nõuandeid, kuidas erinevate lepingurikkumiste korral käituda, milliseid seadusega tagatud õiguskaitsevahendeid on võimalik kasutada ja milliseid samme saab kohtueelselt või -väliselt ette võtta. Seminaril näidatakse erinevate kohtukaasuste ja muude näidete varal, millised on konkreetsetes lepingurikkumiste praktikas parimad võimalikud lahendused. Seminaril käsitletavad lepinguliigid: müügileping, üürileping, töövõtuleping, käsundusleping, liisinguleping. Seminaril on võimalik esitada küsimusi iga lepinguliigi kohta peale vastava teema käsitlemist.

Osalemistasu Kaubanduskoja liikmetele on 500 krooni ja mitteliikmetele 1000 krooni (hinnale lisandub käibemaks). Hinnas sisalduvad teabematerjalid ning lõuna ja kohvipaus.

Venekeelne seminar

„Olulisemad muudatused uues töölepinguseaduses”

30. septembril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab kolmapäeval, 30. septembril kell 10.00–14.00 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) ettevõtte juhtidele, personalitöötajatele, juristidele ja kõigile teistele huvilistele seminari olulisematest muudatustest uues töölepinguseaduses. Seminari eesmärk on anda ülevaade uue töölepinguseaduse vastuvõtmise vajadusest, samuti sellest, mida tõi uus seadus endaga kaasa tööandjatele ja töötajatele. Seminar toimub vene keeles. Lektor on **Niina Siitam** (Tööinspektsiooni töösuhete osakonna juhataja).

Käsitletavad teemad:

- töölepingu tingimused;
- kirjalik informatsioon töötingimuste kohta;
- täiendavad kokkulepped;
- palk ja muud lisahüved;
- tööaeg, öötöö piirangud;
- puhkeaeg töö igapäevaselt ja iganädalaselt;
- puhkus ja välja võtmata jäänud puhkus;
- töölepingu ülesütleamise tingimused, vaidlustamine ja kompensatsioon.

Osalemistasu Kaubanduskoja liikmetele on 700 krooni ja mitteliikmetele 1400 krooni (hinnale lisandub käibemaks). Hinnas sisalduvad teabematerjalid ning lõuna ja kohvipausid.

Lisainfo ja registreerimine:

TOOMAS KUUDA

Tel: 443 0989 • E-post: parnu@koda.ee

Lisainfo ja registreerimine:

KATI KRASS

Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee

Kutsume taas osalema Elmia allhankemessil!

10.-13. novembril Jönköpingis, Rootsis

Allhankemess Elmia Subcontractor (www.elmia.se/subcontractor) on Põhja-Euroopa suurim omalaadne mess, mis hõlmab masina-, metalli-, plastmassitööstust, elektroonikat jpm. Sellel aastal osalevad Eesti ettevõtjad messil ühisstendiga juba üheteistkümnendat korda.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda organiseerib ühisstendi B-hallis standil B03:18, mille suuruseks on 73,5 m². Koostöös oma pikaajaliste partneritega pakume kompaktselt paketti, et ettevõtjal oleks võimalikult mugav ja soodne messil osaleda.

2009. aastal messil osalemise tingimused:

- esialgne hind 40 000 krooni, lisanduvad reisikulud;
- osaleja ei tohi olla maksuvõlglane või maksuvõlg peab olema ajatatud.

visioner
blir
verklighet

Elmia Subcontractor

NORRA EUROPAS LEDANDE UNDERLEVERANTÖRSMÄSSA

Lisainfo ja registreerimine:

EVA MARAN • Tel: 5645 1639 • E-post: eva@koda.ee

Viimane registreerimise kuupäev on **14. august 2009!**

Seminar

„Sihtturg-Leedu”

24. septembril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Eesti Vabariigi Suursaatkonnaga Vilniuses, Leedu Vabariigi Suursaatkonnaga Tallinnas ja Leedu Kaubanduskojaga korraldab 24. septembril Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) sihtturseminari Leedust. Seminaril antakse ülevaade Leedu majanduse hetkeseisust ja perspektiividest. Päevajuht on Jaan Reinhold.

Ettekanded:

- Eesti-Leedu majandussuhted ja kaubandusvõimalused – **Jaan Reinhold** (Eesti Vabariigi Suursaatkond Vilniuses, majandusdiplomaat)
- Leedu investeerimise õiguslikud ja ärilised aspektid ning Eesti-Leedu Kaubanduskoja võimalused liikmete abistamisel – **Robert Juodka** (Eesti-Leedu Kaubanduskoja juhatuse esimees, Advokaadibüroo Smaliukas, Juodka, Beniušis partner)
- Praktikute näpunäited Leedu turult ja kohalikust ärikultuurist – **Jüri Ross** (AS Infotark), **Tõnis Vajakas** (Elme Metall), **Aarne Sõna** (OÜ QLS), **Janek Part** (Hawaii Express), **Martin Länts** (UAB Eurolines), **Tauno Steinberg** (UAB Laadur Baltija).

Lisainfo ja registreerimine:

VIIVE RAID

Tel: 604 0092 • E-post: viive@koda.ee

MESSID BERLIINIS

- **4.–9. september 2009**
IFA
Rahvusvaheline olmeelektroonikamess
- **22.–25. september 2009**
CMS Berlin 2009
Cleaning. Management. Services
Rahvusvaheline puhastussüsteemide ning hoonete hoolduse alane mess
- **11.–15. november 2009**
Import Shop Berlin
Rahvusvaheline käsitöötoodete müüginäitus

Kontakt:**ANNELI PIIRAT**

Tel: 627 6955

E-post: berlin.ee@ahk-balt.org

MESSID HAMBURGIS

- **15.–17. september 2009**
Seatrade Europe
Rahvusvaheline mess ja kongress: kruisireisid, sadamad, laevaehitus, meretehnoloogia ja laevade varustus
- **30. september – 2. oktoober 2009**
MS&D maritime security and defence
Rahvusvaheline konverents ja mess: mereteede ja sadamate turvalisuse tagamine, kindlustamine ja kaitsemine
- **24. oktoober – 1. november 2009**
Hanseboot
Rahvusvaheline paadinäitus
- **14.–22. november 2009**
Du und Deine Welt
Rahvusvaheline tarbekaupade müüginäitus, käsitöö, kunst, kinkeartiklid, sport, sisustus

Kontakt:**ELO SAARI**

Tel: 627 6946

E-post: elo@ahk-balt.org

MESSID STUTTGARDIS

- **3.–5. november 2009**
Vision
Rahvusvaheline mess: tööstuslik andmetöötlus, identifitseerimistehnika

Kontakt:**ELO SAARI**

Tel: 627 6946

E-post: elo@ahk-balt.org

MESSID NÜRNBERGIS

- **4.–9. veebruar 2010**
Spielwarenmesse eG
International
Toy Fair Nürnberg
Rahvusvaheline maailma suurim mänguasjade mess

Kontakt:**ELO SAARI**

Tel: 627 6946

E-post: elo@ahk-balt.org

MESSID HANNOVERIS

- **6.–8. oktoober 2009**
Biotechnica
Rahvusvaheline biotehnoloogia erialamess
- **16.–19. jaanuar 2010**
Domotex Hannover
Vaipade ja põrandakatete maailmamess

- **16.–19. jaanuar 2010**

Fliesen/files

Uus rahvusvaheline erialamess: keraamilised plaadid

- **2.–6. märts 2010**

CeBIT

Maailma juhtiv informatsioonitehnoloogia, telekommunikatsiooni, tarkvara ja teenuste mess

- **19.–23. aprill 2010**

Hannover Messe

Maailma juhtiv tööstusmess

Kontakt:**KARIN ALLIKSAAR**

Tel: 627 6944

E-post: hannover.ee@ahk-balt.org

MESSID MÜNCHENIS

- **14.–19. september 2009**
Drinktec
Rahvusvaheline joogi- ja vedeltoodetehnoloogia erialamess
- **27.–29. september 2009**
Golf Europe
Rahvusvaheline golfispordi erialamess
- **5.–7. oktoober 2009**
Expo Real
Tööstuskinnisvara ja investeringute erialamess

Kontakt:**KAIA KUHA**

Tel: 627 6942

E-post: muenchen.ee@ahk-balt.org

Saksa-Balti Kaubanduskoda
Eestis, Lätis, Leedus

Suurtüki 4b, 10133 Tallinn

Tel: 627 6940

Faks: 627 6950

E-post: info@ahk-balt.org

www.ahk-balt.org

Kutse liituma tuule-energiasektori klastriga innovatsioonisuutlikkuse tõstmiseks

Kutsume teid liituma tuuleenergia sektori klastriga, et kaasa rääkida tuuleenergia tehnoloogiaalases innovatsioonis ning tootearenduses, luua koos ala tipp-tegijatega enda ettevõtmisele lisaväärtust ning suurendada saadud materiaalsete ja mittemateriaalsete ressursside abil oma konkurentsivõimet.

Taustainfo

Klaster on ettevõtjate ning teiste partnerite vaheline kooslus, kes sarnast majandushuvi jagades viib ellu klatri algatusi. Möödunud aastal käivitatud tuuleenergiaklatri loomist koordineerib Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon (ETEA) ning huviliste gruppi on kaasatud ligikaudu 10 erineva tuuleenergia sektoriga seotud ettevõtet ning ka haridusasutus.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) on käivitanud mitmeaastase programmi ettevõtete omavahealise võrgustumise toetamiseks. Klatri arendamise programmi kaasrahastab Euroopa Regionaalarengu Fond ning mullu novembris sai ETEA eeltaotlus positiivse otsuse.

Mis edasi?

Viimasel klatrikoosolekul otsustasid liikmed liikuda edasi täistaotluse esitamise suunas. Täistaotluste etapi raames toetatakse ühisturundust, sh turu-uuringute läbiviimist ja partnerite otsimist, tootmisvõimsuste jagamise koordineerimist, tööjõu ja selle koolituse prognoosimist jm ühiseid arendusprojekte. EAS katab 70% klatriprojekti tegevusega kaasnevatest kulutustest, ülejäänud vahendite leidmiseks on ettevõtetel võimalik toetust taotleda teistest programmidest. Kutsume klatrigevustest huvitatuid ja tuuleenergia sektoriga seotuid ettevõtteid meiega ühendust võtma, et võimalikku koostööd edasi arutada.

Lisainfo:

OLAV LEOK

ETEA konsultant

Tel: 505 9898

E-post: olav@tuuleenergia.ee

Saksa Majanduse Auhind Eestis 2009

Deutsch-Baltische Handelskammer
in Estland, Lettland, Litauen

Saksa-Eesti majandussidemetele on pikaajaline traditsioon. Taasiseseisvuse saavutamiseks Eestis üheksakümne aastate alguses avanesid kahe maa vaheliseks koostööks uued võimalused. Saksa-Eesti majandussidemete olulisus peegeldub ka Eesti kaubandusbilansis: alates 1998. aastast on Saksamaa Eesti tähtis kaubanduspartner. Saksa-Eesti majandussidemete edasiseks stimuleerimiseks ja Eesti ettevõtete motiveerimiseks ärisidemete loomisel ning hoidmisel saksa firmadega, annab Saksa-Balti Kaubanduskoda Eestis, Lätis, Leedus esimest korda Saksa majanduse nimel välja auhinna Eesti ettevõttele.

Sellel aastal on auhinna märksõnaks „innovatsioon”, mis antakse välja väikese- ja keskmise suurusega ettevõttele Eestis, kes on seotud Saksamaaga. Innovatsioon – see on uue idee või uuenduse edukas ellurakendamine. Kindel eesmärk on auhinnata Eesti ettevõtet, kes on eriti panustanud disaini, kvaliteedi, tootmise või teenuste arendamisse. Samas väljendab see auhind selgelt tunnustust Saksamaale ehk siis täpsemalt Saksamaa suunal tegutsevatele ettevõtetele Eestis.

Auhind hõlmab rahalise preemia kõrval vastavalt võitja soovile veel Saksa-Balti Kaubanduskoja teenust (näiteks personalivahendust, agendiotsingut, uute koostööpartnerite vahendust

vms) või Saksa messi eksponeerimise osalemise osalist finantseerimist või osavõttu mõnest seminarist, konverentsist Saksamaal või töötajate täiendõppe toetust ja ühe aasta tasuta liikmelisust Saksa-Balti Kaubanduskoja juures. Auhinna rahaline koguväärtus ulatub 80 000 kroonini. Auhinna üleandmine toimub detsembri alguses jõulueelse piduliku avallikkuse tähelepanu pälviva vastuvõtu raames, kuhu kutsutakse Eesti valitsuse esindajad, Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkond Eestis ja teised koostööpartnerid.

Zürri:

- Saksa-Balti Kaubanduskoda,
- Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkond Tallinn,
- Eesti Vabariigi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium,
- projekt „IN 2009”,
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda,
- innovatsiooniekspertid uurimis- ja teadusvaldkonnast,
- German Trade & Invest GmbH.

Kandideerimiseks vajaliku ankeedi leiab Saksa-Balti Kaubanduskoja veebilehelt www.ahk-balt.org. Täidetud ankeedi palume Teil saata e-posti teel aadressile elo@ahk-balt.org või faksida numbril 627 6950 või toimetada postiga Saksa-Balti Kaubanduskotta, aadressil Suurtüki 4b, 10133 Tallinn.

Lisainfo:

ELO SAARI • Tel: 627 6946 • E-post: elo@ahk-balt.org • www.ahk-balt.org

Alustame uuesti Teataja veergudel Kaubanduskoja liikmete omavaheliste koostöö- ja sooduspakkumiste avaldamist. Nüüd on Teil taas võimalus leida koostööpartnereid ning uusi kliente teiste Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete hulgast, samuti saate soovi korral teha liikmesettevõtetele oma toodete või teenuste sooduspakkumisi. Huvi korral palun saatke oma koostöösoov või sooduspakkumine e-posti-aadressile kadri@koda.ee. Koostöösoov või sooduspakkumine peab sisaldama järgmisi andmeid: sooduspakkumist/koostöösoovi, tegevusvaldkonda, firma nime, kontaktandmeid, aadressi, telefoninumbrit, e-postiaadressi, kontaktisiku andmeid ning pakkumise kehtivusaega. Sooduspakkumise tingimuseks on selle kehtimine kõigile Kaubanduskoja liikmetele. NB! Avaldame ainult Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete pakkumisi. Lugege koostööpakkumisi nüüd ka Kaubanduskoja veebilehel Teenused – Koostööpakkumised ja info – Liikmelt liikmele aadressil <http://www.koda.ee/?id=46026>.

Lisainfo: KADRI LIIMAL • Tel: 523 6146 • E-post: kadri@koda.ee

ELTERMO OÜ

Eltermo OÜ (köögi-, restorani-, baari-, kohviku-, cateringi-, vinoteegi-, hotelli-, WC-, SPA-seadmete müük), pakub Kaubanduskoja liikmetele kõikide toodete hinnast lisaallahindlust -10%. Eltermo OÜ on Xlerator kaubamärgi ametlik esindaja Põhja- ja Ida-Euroopas. Säasta kuni 95% kuludest maailma kiireima kätekuivatiga. Pakume Koda liikmetele Xlerator kätekuivatite soodushinnast lisaallahindlust -10%. *Xlerator kätekuivati on efektiivne ja säästlik kätekuivati, mis kuivatab käed täielikult 10-15 sekundi jooksul, kasutab 80% vähem energiat, 95% kulude säästu võrreldes kätepaberiga, on keskkonnasõbralik ja loodust säästev, propageerib hügieeni ning omab rahvusvahelist tunnustust.*

Lisainfo: Tanel Kriisa

Tel: 5656 8268

E-post: info@feelthepower.eu

www.feelthepower.eu (põhjalik tutvustav info, pildid, videod, kalkulaatorid).

OÜ FORWER LOGISTICS

Korraldab toodangu müügist Venemaale huvitatud firmade komplektset logistilist teenindamist. Teenused hõlmavad toodete transporti, tollivormistust Eestis ja Venemaal ning toimetamist lõpptarbija uksele. Konsulteerib kõigis küsimusis, mis puudutavad äri Venemaal.

Lisainfo: Sergei Fedoruk

Tel: 502 6513 • E-post: sergei@forwer.com

TNT EXPRESS WORLDWIDE EESTI AS

TNT pakub Kaubanduskoja liikmetele rahvusvahelist kullerteenust 20% soodsamalt. TNT võtab peale ja toimetab kohale miljoneid pakke, dokumente ja kaubasaadetisi iga päev üle kogu maailma. Teenustevaliku pidev laienemine tähendab seda, et ka teie kliendid saavad kasutada sama uksest uksele kullerteenust või

konkreetsel päeval saadetise kättetoimetamise teenust. Globaalsete kullerteenuste võrgustiku taga on tipptasemel väljaõppe saanud professionaalide meeskond, mis leiab sobivad lahendused äriettevõtetele kogu maailmas. Garantime saadetise uksest uksele kättetoimetamise mistahes sihtkohta. Meie asjatundjad leiavad teie nõudmistele vastava sobiva lahenduse – TNT teeb kõik teie vajaduste rahuldamiseks. Pakume konkurentsivõimelist hinda ning kullerteenuseid üha kasvavale äriettevõtete hulgale. Express Kiireim teenus lennusaadetiste kohaletoimetamiseks kõikjale maailmas. Saadetis jõuab Euroopa suurematesse ärikeskustesse järgmisel tööpäeval, teistesse maailmajagudesse 1-4 tööpäeva jooksul. Economy Express Kiire, säästlik ja usaldusväärne autotransport Euroopas ning kombineeritud transport üle maailma. Euroopa piires jõuavad saadetised sihtkohta 1-5 tööpäevaga. Saadetised liiguvad mööda kindlaid marsruute igal tööpäeval ning pakkide liikumist võite jälgida interneti vahendusel. Eripakkumise kasutamiseks registreeri ennast TNT kodulehel: <http://www.tnt.ee/tagasiside/lepingu.solmimi.ne.php> ja pane märksõnaks „Kaubanduskoda”

Lisainfo: Anton Juurik

Tel: 627 1900 • Faks: 627 1901

GSM: 512 5407 • E-post: anton.juurik@tnt.com

ERKAS VALDUSE OÜ

ERKAS Valduse OÜ otsib koostööpartnereid. ERKAS Valduse OÜ ning tema tütar- ja sidusettevõtted on teostanud erinevaid projekte koostöös omavalitsustega, nende liitude ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Üha enam tehakse koostööd ka eraettevõtetele. Lisaks Teie ideede arendamisele pakume ettevõttele erinevates valdkondades muuhulgas ka järgnevat teenuseid:

- rahastustaotluste koostamine erinevatesse programidesse-meetmetesse;
- eelarvestrateegiate ja äriplaanide koostamine;
- tasuvus- ja teostatavusanalüüside koostamine;
- planeeringud ja keskkonnamõjude hindamine;
- hangete korraldamine;
- koolituste korraldamine;
- finantseerimisskeemide välja töötamine;
- ettevõtete ja KOV koostööprojektide nõustamine.

Lisainfo: Jüri Roos

Tel: 694 3423 • 510 4719

E-post: juri@erkas.ee • www.erkas.ee

MIKARE NET

MIKARE NET teeb personaalse pakkumise Kaubanduskoja liikmetele – turunduse töövahend, mis aitab luua konkurentsieelist ja saab asendamatuks abimeheks kasumikasvatamisel. Selleks on Baltikumi parim e-postiturunduse tarkvara MIKARE CSI – nutikate turundajate igapäevane töövahend, mille abil saab korraldada valitud sihtrühmale e-postikampaaniaid, saata uudiskirju, tootetutvustusi, müügi-pakkumisi, teateid aktsionäridele ning muud ettevõtte väärtuslike kontaktide hoidmiseks ja edukuse tõstmiseks vajalikku infot! Tarkavara on lihtne, kuid vastab ka kõrgeimatele nõudmistele ja on viidud ülimalt kasutajamugavuseni, võimaldades lõigata e-postiturundusest maksimaalset kasu. MIKARE CSI - Kõigile, kellel on midagi öelda!

Küsi juba täna personaalset pakkumist Kaubanduskoja liikmele!

Lisainfo: www.mikare.net

Tel: 600 6000

E-post: mikare@mikare.net

Riigihanketeated:

Ühendkuningriik

- Ostetakse meditsiinilisi hingamisseadmeid. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 03.09.2009. Kood 2487
- Hange akende, uste ja seotud toodete ning seire- ja turvasüsteemide ning -seadmete ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 11.09.2009. Kood 2488
- Müügiautomaatide, karastusjookide, suupistetete ja mittealkohoolsete jookide hange. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 04.09.2009. Kood 2489
- Ostetakse alajaama seadmeid, elektrijaotusseadmeid ja juhtaparatuuri, trafosid, lülitusseadmestikku. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 09.09.2009. Kood 2490
- Hange voodipesu ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 31.08.2009. Kood 2491
- Ostetakse prügikonteinereid. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 16.09.2009. Kood 2492
- Hange teede liikluskorraldusseadmete ja signaalseadmete ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 04.09.2009. Kood 2493
- Ostetakse kodumööblit sh valmiskööke. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks on 04.09.2009. Kood 2494

Soome

- Juhiga kaubaveokite rent. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 23.09.2009. Kood 2495
- Hange traktorite ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 14.08.2009. Kood 2496
- Ostetakse ortopeedilisi proteese. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 24.08.2009. Kood 2497

Rootsi

- Hange lumekoristusteenuste, teehooldustööde, maa-alade hooldusteenuste osutamiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 04.09.2009. Kood 2498

- Hange tava- ja õhkmadratsite ning madratsikatete ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 14.09.2009. Kood 2499
- Ostetakse operatsioonisaali lampe. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 14.09.2009. Kood 2500
- Riiulite tarne. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 10.09.2009. Kood 2501

Taani

- Hange liiklusmärkide ja märgipostide ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 15.09.2009. Kood 2502
- Isikutunnistuste (ID-kaardid) ja magnetkaartide tarne. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 09.09.2009. Kood 2503
- Hange rottide hävitamisteenuste osutamiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 11.09.2009. Kood 2504

Täpsem info:
LEA AASAMAA

Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee

Riigihangete monitoringu teenus nüüd soodsama hinnaga – **ainult 375 krooni kuu!**

Vaata kõiki kehtivad hanketeateid meie veebilehelt www.koda.ee ▶ teenused ▶ valik riigihanketeateid.

Koostööpakkumised:

- Läti joogipulbri tootja otsib müügiesindajaid ja edasimüüjaid. Kood 12333
- Venemaa optika-mehhaanikatehas otsib edasimüüjaid. Kood 12334
- Ukraina keevitusseadmete tootja otsib edasimüüjaid. Kood 12335
- Moldova liha ja lihatoodete valmistaja otsib edasimüüjaid. Kood 12336
- Türgi liftide tootja otsib koostööd. Kood 12337
- Itaalia agent otsib puitmaterjali tootjaid. Kood 12338
- Kreeka puhastusteenuseid pakkuv ettevõtte otsib metallist riidepuude tootmiseseadmete valmistajat/edasimüüjat. Kood 12339
- Ühendkuningriigi uksemattide tarnija otsib tootjat, kes pakuks lisaks ka trükiteenust (*dye sublimation*). Kood 12340
- Taani tehniliste komponentide (*technical components for the industrial and marine sector*) edasimüüja otsib tootjat. Kood 12341
- Rootsi ettevõtte otsib tekstiilist kaelarihmade tootjat. Kood 12342
- Venemaa mööblikomponentide edasimüüja pakub koostööd tootjale. Kood 12343
- Hollandi ventilatsiooniseadmete ja torustiku valmistaja otsib edasimüüjaid. Kood 12344

Täpsem info:
JULIA MALEV

Tel: 604 0082 • E-post: julia@koda.ee

Vaata lisainfot Kaubanduskoja tasuta partnerotsinguteenustest ja koostööpakkumiste loetelu veebilehelt www.koda.ee ▶ teenused ▶ koostööpakkumised ja info-teenused (ülevaade partnerotsinguteenustest) ▶ viimased koostööpakkumised (loetelu pakkumistest).

Õnnitleme juulikuu jubilare!

120

FLORA AS
liige alates 1925

90

METROSERT AS
liige alates 2001

65

SWECO PROJEKT AS
liige alates 1989

20

EESTI TERMOTEHNIKA AS
liige alates 1996

LAKUUN AS
liige alates 1999

15

AEK OÜ
liige alates 2006

ASB GREENWORLD
EESTI OÜ
liige alates 1997

ASSAR LUKUAUK AS
liige alates 1996

INTRAC EESTI AS
liige alates 1996

MINOTEC DC OÜ
liige alates 2000

NEREUS AS
liige alates 2000

VENNAD-DAHL AS
liige alates 1996

10

BJÖRN LILLESETH
TEKSTILAGENTUR
EESTI FILIAAL
liige alates 2002

EESTI SOOJUSTUSKESKUS OÜ
liige alates 2001

ESTROBALT OÜ
liige alates 2002

EXPORT MARKETING AS
liige alates 1999

HANSPERT OÜ
liige alates 1998

HEBRON OÜ
liige alates 2007

HEREDITAS
liige alates 2002

INTERREGIONAL MARKETING
CENTER ESTONIA-MOSCOW OÜ
liige alates 2000

KIILTO EESTI OÜ
liige alates 2000

KOMPRESSORIKESKUS OÜ
liige alates 2000

MULTIVARA
TRANSPORT OÜ
liige alates 2005

PLASTITEHASE AS
liige alates 2002

PRISMA PEREMARKET AS
liige alates 2002

PROFOX TRADE AS
liige alates 2002

SAJAKORPI AS
liige alates 2002

TOILA V.V. AS
liige alates 2000

Õnnitleme augustikuu jubilare!

20

ESCO AS
liige alates 1996

TAHE KAYAKS OÜ
liige alates 2007

TEATER
VANALINNASTUUDIO
liige alates 2007

15

ARPEKS KAUBANDUS AS
liige alates 1997

BALTFLEX AS
liige alates 2002

BALTI PLAADIKAUBANDUSE AS
liige alates 2001

BAMBONA AS
liige alates 2001

DIKSENT OÜ
liige alates 1996

ELISA EESTI AS
liige alates 1999

ERMECOL OÜ
liige alates 1999

GENTEEL AS
liige alates 2005

INTERALTUS OÜ
liige alates 2007

KOLM LÕVI OÜ
liige alates 2007

KORSONO OÜ
liige alates 2005

MAAG LIHATÖÖSTUS AS
liige alates 1996

NITTIS OÜ
liige alates 2000

OLEREX AS
liige alates 1999

ROSETT OÜ
liige alates 2008

TÕRVA ELEKTER AS
liige alates 2000

10

NANSO GROUP EESTI AS
liige alates 2001

KIKA OÜ
liige alates 2003

ERAHARIDUSKESKUS AS
liige alates 2001

ALFAFORT OÜ
liige alates 2007

BLADHS EESTI AS
liige alates 2001

RASA TRADING
COMPANY AS
liige alates 2001

HOLZLAND OÜ
liige alates 2007

VH PIIRE OÜ
liige alates 2002

TRANSRING TARTU OÜ
liige alates 2007

PIKOPROJEKT OÜ
liige alates 2003

Bonaparte

CAFE RESTAURANT DELI CATERING

10 aastat gurmee maailmas

Tristan Isold

*Raekoja plats 1
+372 680 6083*

KUMU
KOHVIK RESTORAN
CATERING

Weizenbergi 34 / Valge 1
+372 602 6164

Bonaparte Bistroom

Narva mnt. 5
+372 682 5024

HEA ETTEVÕTJA!

Kasuta võimalust avaldada oma ettevõtte reklaam väljaandes
„Eesti parimad ettevõtted 2009“
või „Top Estonian Enterprises 2009“.

Konkursside Ettevõtluse Auhind 2009 ja Konkurentsivõime Edetabel 2009 tulemusi kajastavat trükist „Eesti parimad ettevõtted 2009“ (eesti ja inglise keeles, tiraažid vastavalt 12 000 ja 3000) levitavad nii EAS kui ka Eesti Kaubandus-Tööstuskoda järgneva aasta jooksul paljudel kodumaistel ning rahvusvahelistel üritustel. Trükis ilmub septembris 2009.

► Möödunud aasta trükisega saate tutvuda portaalis WWW.KONKURENTS.EE

Trükises leiavad kajastust

- Konkurentsivõime edetabelis osalenud näitajad nii üldedetabelis kui ka tegevusalade kaupa
- Ettevõtluse Auhinna konkursil osalenud ettevõtete näitajad
- Intervjuud mõlema konkursi parimate ettevõtetega
- Eesti Konjunktuuriinstituudi ülevaade Eesti majandusest
- Rahvusvaheliste reitinguagentuuride hinnangud Eestile

Trükise tiraažid ja levi

12 000 eestikeelset trükist jagatakse:

- 15. septembril pärast võitjate väljakulutamist kõigile galaõhtule kutsutuile

- Ca 9000 eksemplari saadetakse otse postiga kõikidele konkursil osalenud ettevõtetele ja üle Eesti tegutsevatele ettevõtetele pärast 15. septembrit
- Ca 2000 eksemplari jagatakse Kaubanduskoja, EASi, Tööstus- ja Kaubanduskoja ja teiste organisatsioonide kaudu erinevatel üritustel kogu järgneva aasta jooksul

3000 ingliskeelset trükist:

- Inglisekeelne väljaanne, sisult ja mahult sama, valmib oktoobri lõpuks
- Välisministeerium saadab kõikidesse oma saatkondadesse välismaal
- EAS saadab kõikidesse oma esindustesse välismaal
- Kaubanduskoda ja EAS jagavad oma

väliskülalistele ja võtavad kaasa erinevatele välisviisitidele, messidele ja muudele üritustele aasta jooksul

KÜSI PAKKUMIST!

Reklaamide broneerimine 24. augustini, kujundatud reklaamide esitamise tähtaeg on 31. august.

Reklaamide broneerimine:

Janne-Ly Priks

tel: 516 8030 • E-post: janne@kennoab.ee

Piret Salmistu

tel: 604 0060 • piret@koda.ee